

# GAZİANTEP UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Journal homepage: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/jss>



## Araştırma Makalesi • Research Article

# Indie Albüm Kapakları ve Afişlerinin Göstergebilim Açısından İncelemesi ve Örnek Tasarım Uygulaması<sup>1</sup>

*Analysis of Indie Album Covers and Posters from a Semiotic Perspective with Sample Design Application*

Yasemin TAŞ<sup>a\*</sup> Taylan GÜVENİLİR<sup>b</sup>

<sup>a</sup> Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Gaziantep / TÜRKİYE  
ORCID: 0009-0005-2421-2766

<sup>b</sup> Dr. Öğr. Üyesi, Gaziantep Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Gaziantep / TÜRKİYE  
ORCID: 0000-0002-2632-0075

### MAKALE BİLGİSİ

*Makale Geçmişi:*

Başvuru tarihi: 7 Nisan 2023

Kabul tarihi: 19 Haziran 2023

*Anahtar Kelimeler:*

Indie Müzik,  
Albüm kapakları,  
Afiş tasarımı,  
Grafik tasarım.

### ARTICLE INFO

*Article History:*

Received: April 7, 2023

Accepted: June 19, 2023

*Keywords:*

Indie Music,  
Album covers,  
Poster design,  
Graphic design.

### ÖZ

Dünya tarihinde insan ve sanat birlikte şekillenmiştir. Varlığını anlamlandırmak isteyen insan doğayı izlemiş, dinlemiş ve bu deneyimlerini başkalarına aktarmıştır. Bu aktarımların en kadim olanı sestir. Yazının icadına kadar olan geniş bir tarih süresince âdetler, kültür ve hatta bilgi nesilden nesile sadece ses yoluyla aktarılmıştır. İnsan sese varoluşundan bu yana anlamlar yükleyerek hayatın her alanına katmıştır. İnsan geliştiçe ses bilgisi de şekillenmiş ve onu kaydederek diğer insanlara aktarmaya başlamıştır. Böylelikle müzik plakları, kasetler, CD'ler doğmuştur. İşte bu noktada varlığını tarihi boyunca sanatla şekillendiren insan tasarımdan faydalanmaya başlamıştır. En eski basılı müzik kayıtlarından en son dijital sürümlere kadar kapak tasarımı müziğin nasıl algılandığı, pazarlandığı ve tüketildiği konusunda çok önemli bir rol oynamıştır. Tasarım müziğin içerisinde yer almasa da müziği geliştirip tüm dünyada görünür hâle getirmiştir. Bu araştırmada Indie müziğin ortaya çıkardığı grafik anlatımların içerdiği imgelerin, müzik gruplarına ait olan albüm kapak tasarımları ve afiş tasarımları baz alınarak göstergebilim açısından incelemeleri aracılığıyla tasarımlarda kullanılan göstergelerin çözümlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca dönük sanatçılar amaçsal örneklem seçim tekniği ile seçilmiştir. İlk olarak tasarım kavramı ele alınmış, daha sonra da Indie müzik kültürünün oluşumu, tarihi ve müziğine yer verilmiştir. Indie müziğin insanların üzerindeki etkisi ve etkilendiği sanat akımlarıyla tasarım süreci incelenmiştir. Son olarak bu incelemeler doğrultusunda kurgusal bir Indie müzik grubu oluşturularak albüm kapağı ve konser afişi tasarlanmıştır.

### ABSTRACT

Man and art have been shaped together in the history of the world. A person who wants to make sense of his existence has watched nature, listened to it and transferred these experiences to others. The most archaic of these transmissions is sound. During a wide period of history until the invention of writing, customs, culture and even knowledge were transmitted from generation to generation only through sound. Since the existence of man, he has attached meanings to the voice and added it to every aspect of life. As a person develops, sound information has also been shaped and has started to transfer it to other people by recording it. Thus, music records, cassettes, CDs were born. At this point, the person who has shaped his existence with art throughout his history has started to benefit from design. From the earliest printed music recordings to the latest digital releases, cover design has played a crucial role in how music is perceived, marketed and consumed. Although the design is not included in the music, it has developed the music and made it visible all over the world. In this research, it is aimed to analyze the images contained in the graphic narratives revealed by indie music, the indicators used in the designs through semiotics based on album cover designs and poster designs belonging to musical groups. The artists oriented towards this goal were selected by the purposeful sample selection technique. First, the concept of design was discussed, and then the formation, history and music of Indie music culture were included. The effect of indie music on people and the design process with the art movements influenced by it have been examined. Finally, in line with these reviews, a fictional Indie music band was created and the album cover and concert poster were designed.

<sup>1</sup> Çalışma, Yasemin Taş'ın Gaziantep Üniversitesi Sanat ve Tasarım Bölümü'nde hazırladığı "İndie Müzik Albümlerinin Grafik Tasarım Açısından İncelenmesi ve Örnek Tasarım Uygulamaları" adlı tezinden desteklenerek hazırlanmıştır.

## EXTENDED ABSTRACT

The aim of this research is to examine the typographic elements of the music album covers released by two foreign bands who make music in the indie music genre and are considered successful in this genre, and to evaluate this music genre from the point of view of graphic design by performing objective interpretations on it. It is aimed to conclude the research by making sample design applications in the light of the information obtained after the examinations, revealing the achievements of the field examinations in the designer's acquisition of style or understanding of the techniques used. The problem situation of this research describes which design methods are applied by examining indie music albums and posters in terms of graphic design, to what extent the design rules are followed, to what extent the names in the album affect the cover design. Thus, it will be examined and interpreted to what extent design is intertwined with music, to what extent design and typography are effective as well as the artist in terms of marketing music. The method of the research is the "descriptive research" method, which is part of the qualitative research. Descriptive research is a study conducted over a certain period of time with a large number of subjects and objects in order to make broad explanations about the current situation of institutions and groups (Böke, 2017, p. 223). According to Yildirim and Şimşek (2006), the descriptive scanning model decrees the qualities of science of observation, recording, detecting the relationships between events and arriving at generalizations on the unchangeable principles that are controlled. In other words, the depiction function of science is in the foreground. A literature review was conducted on the concepts of album design and Indie music, which form the basis of the research. In the light of the literature review, previous studies on the research topic are examined, a deep knowledge of the subject is obtained, the researcher's thinking about the problem becomes clearer, and the question marks in his mind disappear (Böke, 2017, p. 96). In the study, the artists' albums were examined by taking into account the basic design elements, interpreted and the art movements whose influence was seen in the designs were investigated. In addition, a promotional poster and album of a band conceived as an application have been designed. Within the scope of the research, two foreign bands performing indie style music were limited to random selection samples. It is of great importance to study music album covers and graphic design together. In the design applications section; correct design elements, color, typography, ratio proportion, etc. such learning will be provided. It is thought that the results to be obtained from this study will be a source for people interested in the subject of the research, and more accurate steps will be preferred in applications made taking into account the results of the study. In this direction, most of the elements that bear similarities on the album covers and posters of the two foreign Indie bands that were examined include attitudes aimed at breaking certain taboos. The approach to the "Do It Yourself" ethic on all album covers is part of a universal message aimed at low cost design aimed at Indie culture. When the typographic approaches in the designs are examined, fonts that support different, original, contradictory and experimental elements on album covers generally attract attention. The colorful worlds of the album covers and posters selected within the scope of this research and research, the concepts of equality and freedom, enthusiasm, energy, irregularity, difference and contradiction are seen. When evaluating the typographic elements used in the designed album covers and posters, the areas found on the ground; an element that should design figures, letters and shapes, and the basic principles and elements that should be followed in typography are observed. When creating designs, habits such as a special ability, color, form, sensitivity are the way to success in works that develop as a result of free, creative and constructive thinking processes and therefore with this design content. Every detail is important in design, but typography is one of the most important of them. When used appropriately for its purpose, it can increase the album's attention span. If used poorly, it can also make a beautiful album cover or poster repulsive and prevent it from reaching the target audience. Albums are of great importance for promotion. The receiver faces the cover before listening to the music. In short, the album cover design can play a big role in the buyer's decision making. It can be said that the cover design is the clothing of the album. With the development of technology, the design / printing phase of posters and album covers has been simplified and more effective. Computer aided designs, which have increased with these technological developments, have become a new era for poster and album cover designs. Along with these, the techniques used in the designs have also been enriched and developed. Examples of these are illustration, collage, mixed printing and photographs. It was aimed to show the importance of graphic design and the visual language used in the process of the birth and maturation of an Indie music group, the need for qualified designers with this study. Indie music has been able to take its place in almost all sharing platforms today, both online and in the physical environment. But in music distribution, as a result of the music Sunday renewing itself every day and Indie bands not working with mainstream recording companies, it has been a little inadequate in terms of self determination. In this study, the albums of Indie music groups are included. In future studies, the effectiveness of album promotion designs can be tested by conducting a survey on individuals. The fact that researchers and designers are also listeners of the music groups they study can be useful in improving their understanding of them and their design.

## Giriş

Müzik kapakları, müzik kayıtlarının ticari olarak satıldığı ilk yıllardan beri müzik endüstrisinde önemli bir yer tutmuştur. İlk müzik kayıtları, Fransız mucit Édouard Léon Scott de Martinville'in kayıtlarıyla 19. yüzyılın ortalarında yapılmaya başlanmıştır. Ancak kayıt yapılan bu hassas malzemelerin depolanabilmesi ve bir yerden başka bir yere nakledilebilmesi için kesekâğıdı benzeri tasarımlarla plaklar muhafaza edilmiştir. O yıllarda pazarlama teknikleri ve pratikleri günümüzdeki kadar profesyonel bir şekilde yürütülme de elbette bu plak kayıtlarının pazarlanması için de albüm kapaklarının kullanılması düşüncesi oluşmaya başlamıştır. Bu kapaklar, müzik kayıtlarının satışa sunulduğu dükkân vitrinlerinde ve müşterilere sunulan kataloglarda kullanılmaktaydı.

1920 öncesi kayıtların Single (tekli) olarak kâğıt ambalajlar içerisinde dinleyici kitlesine sunulduğu bilinmektedir. Bu ambalajda sadece kayıt şirketlerinin bilgileri bulunmaktaydı. 1920 ve sonrasında klasik müzik kayıtlarının değişerek albümleştiği görülmektedir. Buna rağmen sanatçının adına albüm kapaklarında hâlâ rastlanılmamaktadır. 1940 yılı bir milat olur ve sanatçının adı albüm kapağında yer alır. Aynı zamanda bu yıllarda reklam ve pazarlama etkili olmaya başlar (Durmaz, 2006, s. 573).



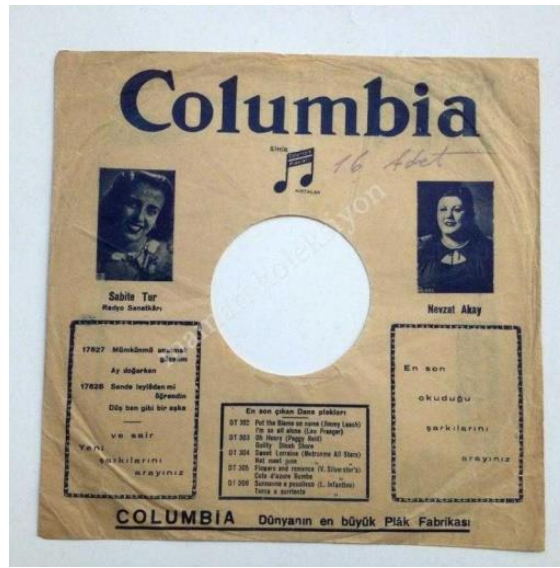
**Şekil 1:** “His Master’s Voice” kayıt firmasına ait cep ambalaj baskı ve plak tasarımı görülmektedir.

Şekil 1’de yer alan kapak düzenlemesi incelendiğinde, pembe tonlarında düz bir zemin, krem tonlarında çerçeve ve koyu pembe tonlarında tipografik unsurlardan oluşan bir albüm kapağı görmekteyiz. Her şey sıradan ve düz bir şekilde yerleştirilmiştir. Fontlar serifli (tırnaklı) tercih edilmiştir. Plakların göbek kısmında bulunan düzenlemeyi de kapak tasarımına dâhil etmek amacıyla cep kapak tasarımının orta kısmında dairesel bir boşluk bırakılmıştır. Bu boşluğun sağ ve sol taraflarında kayıt şirketinin adı olan “His Master Voice” yazısı ve kayıt şirketinin logosu olan gramofon dinleyen köpek yer almaktadır. En altta ortalanmış bir şekilde kutunun içerisinde yine şirket hakkında bilgiler yer almaktadır. Genel olarak bakıldığında sayfa bütünlüğü sağlanmış ve denge kurulmuştur. En önemli noktalardan biri sanatçıya ait tek bir kelimenin bile bulunmamasıdır. Çünkü ilk zamanlar sanatçıdan ziyade kayıt yapan şirketlerin tanıtımı önemliydi. “His Master Voice” yani sahibinin sesi ya da ustasının sesi plak kayıt şirketlerinin başında gelmektedir. Plak kapaklarında bir zamanlar bolca karşılaşılan kelime ve görseldir.

Master's Voice, 1901'de The Gramophone Co. Ltd. tarafından yaratılan büyük bir İngiliz plak şirketinin adıydı. Bu tabir, 1890'ların sonlarında, Nipper adlı bir terrier karışımı köpeğin kurlmalı bir disk gramofonunu dinleyerek ve başını eğerek tasvir eden bir resmin başlığı olarak ortaya çıktı. Orijinal, değiştirilmemiş 1898 resminde, köpek bir silindir fonografi dinliyordu. Tablo aynı zamanda Victor

Talking Machine Company'nin ünlü bir ticari markası ve logosuydu. 1970'lerde köpek heykeli ve gramofon, Ustasının Sesi bronzla kaplandı ve plak şirketi (EMI) tarafından sanatçılara, müzik yapımcılarına veya bestecilere müzik ödülü olarak ve genellikle sadece 100.000'den fazla kayıt sattıktan sonra verildi (Østergaard, 2006, s. 4-5).

Ancak zamanla kapaklar, daha karmaşık ve yaratıcı hâle geldi. 20. yüzyılın başlarında, plak kapakları resim ve grafiklerle süslenmeye başladı. Bu gelişim, müzik kaydı pazarlamasında bir dönüm noktasıydı ve plak kapakları, sanatçılar için bir imaj oluşturmak ve müziklerinin ruhunu yansıtmak için önemli bir araç hâline geldi. Boş zarfın ve plak kayıt şirketlerinin yerine sanatçı fotoğrafları ve yazılar bir arada kullanılarak sunulmaya başlandı. 1940'lı yıllara doğru fotoğraf düzenlemelerine gidilmiştir. 1950'den sonra ise dönemlerin sanat akımlarına bağlı müzik plaklarında forma dayalı değişiklikler yaşanmış, dönemin sahip olduğu estetik anlayış benimsenmiştir.

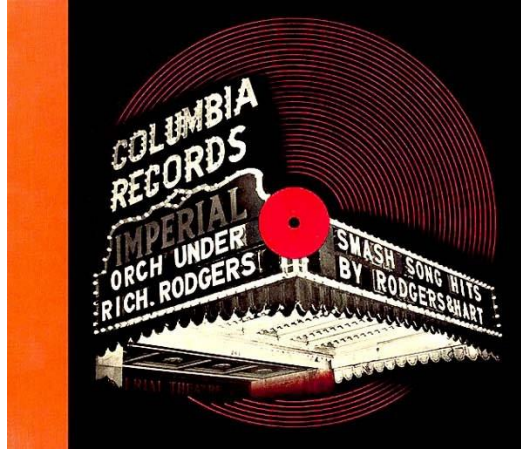


Şekil 2: Columbia plak fabrikası Sabite Tur, Nevzat Akay plağı, 1948

Zamanla gelişim gösteren albüm zarf tasarımlarında sadece plak şirketlerinin adı değil sanatçı adı, fotoğrafı ve şarkılarının adı da yer almaya başlamıştır. Şekil 2'deki plak kapağı düz zemin üzerine orantılı bir şekilde yerleştirilen fotoğraf, şekil ve yazılardan oluşmaktadır. Her şey o kadar düzenli ve dengelidir ki bu da bazen insanın gözünü yorabilmektedir. Tüm sanatçı bilgilerinin cep tasarımında yer almasına karşın plak şirketinin adı hâlâ sanatçıların önünde büyük puntolu harflerle kapağın ön kısmına yerleştirilmiştir. Dönemin teknolojisi gereği tasarımlarda siyah beyaz fotoğraflar kullanılmıştır. Kapağın genelinde şirket adı haricinde diğer yazılar çok küçük puntolarla yazılmıştır.

(...)1940'ta Columbia Müzik şirketi tarafından yayınlanan 'Rodgers and Hart' adlı albüm, müziğin paketlenmesi ve pazarlanması alanlarında büyük değişikliğe yol açmıştır. Bu albümü diğerlerinden farklılaştıran, 'Alex Steinweiss' adlı genç bir tasarımcının sadece bu albüme özgü olarak yaptığı tasarımlar olmuştur. ... araştırmalar, Steinweiss'in tasarladığı albüm kapaklarının, single albüm kapaklarından daha fazla sattığını göstermiştir. Bu başarıyı gören Columbia, yayınlanacak bütün albümlerin kendilerine özgü kapak tasarımları olmasına karar vermiştir. Steinweiss'in henüz 23 yaşındayken yol açtığı bu değişiklik, müziğin pazarlanması ve paketlenmesini tamamen değiştirecektir (Durmaz, 2007, s. 40-41).

1960'lı yıllarda tasarımın gücü, plak ve plak zarfları üzerindeki etkisini artırıp kendini etkin bir şekilde göstermeye başlamıştır. Müzik piyasasında görülen bu hızlı gelişim şirketlerdeki rekabet gücünü artırmıştır (McKnight-Trontz ve Steinweiss, 2000, s. 1).



Şekil 3: Alex Steinweiss Rodgers and Hart albüm kapak tasarımı, 1940

Şekil 3'te Alex Steinweiss'e ait kapak tasarımı görülmektedir. Kompozisyona ilk olarak bakıldığında kırmızı rengin sıcaklığı ve enerjisi hissedilmektedir. Dinamik bir tasarım olduğu görülmektedir. Çalışmada sanatçı resmi veya herhangi bir fotoğraf bulunmamaktadır. Albüm kapağında tasarım elemanı olarak kullanılan öğeler illüstrasyon ve şekillerden oluşmaktadır. Siyah zemin üzerine plak hissiyatı uyandıran daireler ve üzerine Columbia kayıt şirketinin adı vurgulu bir şekilde yazılmıştır. Çalışmanın odak noktasında yine müzik şirketinin adı bulunmaktadır. Tasarıma ilk bakıldığında taverna tabelalarını andırmaktadır. Yerleştirilen unsurlar rastgele değil, hepsi belirli bir plan ve düzen içerisinde yerleştirilmiştir. Siyah ve kırmızı renk ile uyum yakalanmıştır.



Şekil 4: Robert Johnson: King Of The Delta Blues Singers albüm kapak tasarımı, 1961

20. yüzyılın ortalarında, müzik endüstrisi daha da büyümüş ve müzik kapakları önemli bir reklam aracı hâline gelmiştir. Sanatçıların yüzlerini ve hatta vücutlarını sergileyen kapaklar, müzik dinleyicilerini etkilemek için kullanılmıştır. Ayrıca müzik kapakları müzik türlerine göre de farklılaşmıştır. Örneğin (Şekil 4), caz ve blues kapakları, Afro Amerikalıların kültürel hayatının önemli bir parçasını yansıtmıştır. 1960'larda, müzik kapakları daha da yaratıcı hâle gelmiştir. Sanatçılar, kapakları sanat eserleri hâline getirerek müzik dinleyicilerine estetik bir deneyim sunmak için çaba göstermişlerdir. Bu dönemde, müzik kapakları müzik endüstrisinde bir sanat formu olarak kabul edilmiştir.

(...) eğer belirli bir sanatçıyı ya da grubu aramıyorlarsa, albüm almaya gelen çoğu müşteri öncelikle kapak tasarımlarından etkilenir ve ancak sonra albümü eline alıp inceler. Bir sonraki aşamada dikkat ettiği ise, albümün içeriğinin kapağın yansıttıklarıyla uyumlu olup olmadığıdır. Çünkü albümün kapağı

göze hitap ederken içeriği ise kulakta yer alacaktır. O nedenle ‘biçim olgusu, içerikten bağımsız düşünülemez’ yaklaşımı burada da geçerlidir. Albüm kapaklarında; biçim içeriğin yani müziğin görsel dışı vurumu olmaktadır. Tasarımcının kullandığı görsel unsurlar birbirleriyle uyumlu olmaktadır. Tasarımcının kullandığı görsel unsurlar birbirleriyle uyumlu olmalıdır ve müziğe aykırılık taşımamalıdır. Müziğin türü, dinleyicisine hissettirdiği yaşam stili ile tasarımın stili örtüşmelidir (Durmaz, 2007, s.43).

Geçmişten günümüze kadar geçen süre zarfında, müzik dinleyici kitleye sunulmak için pek çok biçimde piyasaya sürülmüştür. Bunlar kasetçalar, cd, dijital ortamlarda dinleyici kitleye ulaşabiliyorken, grafik tasarım ihtiyacı göz ardı edilemez hâle gelmiştir. Müzik ihtiyacı gibi tasarım ihtiyacı da artış göstermiş ve tasarımcıların tercihleri de değişiklik göstermeye başlamıştır. Eski düzen bırakılmış üretici firmanın tanıtımı yerine sanatçılara odaklanılmıştır. Bu sayede tasarımlar güç kazanmıştır. 1960’lı yıllarda plak şirketleri, albüm kapağı ve afiş tasarımı konusunda ünlü sanatçılara bazı haklar tanımışlardır. Fakat zamanla oluşan bu değişimler müzik sanatçıları olumlu etkilemiş gibi görünse de plak şirketlerinin sömürüsüne karşı çok az etkiye sahip olmuştur. Bu etkilere karşı Punk ve post punk yani Indie akımlarının benimsediği “Kendin Yap” hareketiyle grup üyeleri tarafından oluşturulan iş akışıyla bu sömürü sistemine karşı gelmeye çalışmışlardır. Ses kayıt sistemleri yıllar içinde gelişmiş ve daha kolay iş akışı sağlar hâle gelmiştir. Plak kayıtları yerini sırasıyla, kaset, cd ve güncel hâliyle sıkıştırmasız elektronik ses teknolojilerine bırakmıştır (Young, 1999, s.22).



Şekil 5: Philips C-60 boş kaset, Hollanda

Kasetin piyasaya sürülmesiyle daha minimal, kullanışlı bir format oluşmuştur. Bu da yeni tasarımları ortaya çıkarmıştır. İlk başlarda kasetleri koruma amaçlı karton zarflar kullanılmıştır. Sonradan ise şekil 5’te yer alan örnekteki gibi plastik cep ile kapaktan oluşan bir tasarım geliştirilmiştir. Kapağın ön tarafına bir tasarım yerleştirilmiştir. 1970’li yılların sonunda ise Philips ve Sony şirketleri farklı ve yeni bir format üzerinde çalışma geliştirmeye başlamıştır.

1982’de audio disk geliştirilmiştir. Kompakt Disk (DF) adı verilen küçük diskler üzerine sayısal teknoloji ile 72 dakikalık ses kaydedilmektedir. Ayrıca istenilen noktaya anında erişim olanağı bulunmaktadır. (Numanoğlu, 1991, s. 522).

Plak ve kasette paketlenme için yapılan tasarımlar CD için de geçerli olmuştur. En güvenilir yöntem kasette de olduğu gibi plastik kutu olarak tasarlanmıştır. Bir kitapçık veya tek bir sayfa ön kapak kısmına konulmuştur. Aynı ebatta arka kapak için de tasarımlar yapılmıştır (Yöre, 2012, s. 12).

### Indie Müzik ve Görsel İletişim Tasarımı İlişkisi

Müzik yapmak; bestekârların, sanatçıların, orkestra şeflerinin, müzik söz yazarları ve benzerlerinin yaptığı iş olarak bilinmektedir. Dünyada her kültürün kendine has bir müzik kültürü de bulunmaktadır. Müzik evrensel bir dile sahiptir (Alperson, 1994, s. 255).

Müzik insanlık için vazgeçilemez bir gereç olmanın yanı sıra insanların kişiliğini, kültürünü ifade ederken davranış biçimlerini de içerisinde barındırmaktadır. Müzik tarzları değiştiğinde şarkının insanlarda bıraktığı etki ve anlamların içeriği de değişim göstermektedir. Melodilerin seçimi parçadaki mesajın iletilmesi, anlamlandırılması ve kalıcı olma açısından belirleyici olabilmektedir (Say, 2008, s. 159-160).

Indie ya da bağımsız kelimelerinin kullanılması ve günümüzde, genel olarak “bağımsız müzik” ya da “Indie müzik”, özelleştirildiğinde ise “Indie pop, Indie rock vb.” isimlerle anılan bu türlerin ortaya çıkmasında en büyük etken punk akımıdır.

(...) Punk, toplum içinde egemen olan normların var olan konumuna karşı, 20. yüzyılın son çeyreğinde oluşan estetik, politik, sosyal ve felsefi devrimdir. O, hem özel hem de kamusal alanlardaki tüm sorunlara çözüm olarak ‘do it yourself’ kendin yap konseptiyle, anarşiyle ve nihilizmle (hiççilik) tanımlanan bir tepki hareketidir (Kara, 2008, s. 64).

Müziksel anlamda punk incelenecek olursa olabildiğince katı ve saldırgan bir tür olarak değerlendirilir. Punk gruplarına göre müzik yapmak için müzik bilgisi ve çalgı hâkimiyetinin önemli olmadığı vurgulanır. Punk müzisyenlerinin ortak bir özelliği müzisyenlik becerisi bağlamında gelişmemiş olduğu dikkat çekmektedir. Parçalarında yoğun şekilde küfür, politik içerik öfke ön plana çıkmaktadır. Punk grubu müzisyenlerinde önemli olan kendi parçalarını seslendiriyor olmalarıdır. Punk müzisyenleri, rock müziğinin dağıtımının sağlayan büyük plak şirketlerini, rock müziği ticarileştirmekle suçlamaktadır. Bu rock müzikteki tekelleşmeyi kaldırmak için kendi “bağımsız şirketleri” ile plak dağıtımını yapmışlardır. Böylece punk, müzik dünyasında Indie girişimlerinin başlangıcı olmuştur (O’Hara, 1999, s. 151).

Indie kelimesi İngilizce’deki “*independent*” kelimesine, Türkçedeki bağımsız/bağımlı olmayan kelimesine karşılık gelmektedir (Köse, 2016, s. 62). Indie (bağımsız) müzik grupları veya müzisyenler kendi kayıtlarını yaparlar, müzik üretimi ve dağıtımı ile ilgili organizasyonları kendileri yönetirler, birbirleriyle iş birliği yaparlar. Bu iş birliği, dinleyici kitlelerine ulaşacak olan albümlerin görsel tasarımlarını yapmayı da içermektedir. Tüm bu süreç kendi imkânlarıyla hazırladıkları müzikal uygulamalar olarak tanımlanmaktadır. Punk hareketinin “Kendin yap” (do it yourself!) retoriği ile inşa olan Indie pratiği uygulamalarına dayanan “Indie estetiği”, başta yerel popüler müzik toplulukları olmak üzere birçok toplulukta geçerli bir pratik hâline gelmiştir.

“Kapitalizmin hiçbir unsuruna ihtiyaç duymaksızın kendi işlerini halledebileceklerine inanan Punklar, albüm yapmayı da tamamen kendi imkânlarıyla halledebileceklerini düşünürler. Böylelikle bir albüm yapma süreci dâhil olmak üzere, müzik yapmaya ve müzik işine (business) ilişkin tüm süreci kendileri yapmayı seçerler” (Çerezcioglu, 2014, s. 94). Tüm bu sürece müdahil olmaya çalışan müzisyenler görsel tasarım üretimlerinde isteyerek ya da istemeyerek öncül sanat akımlarından öykünerek tanıtım kampanyalarını yürütmeye çalışmışlardır. Bu kampanyalarda kullanılan ürünlerin başat aktörleri olan albüm kapakları ve afişlerde gerek hissî gerek bilinçli öncül sanat akımlarından sıklıkla faydalandıkları görülmüştür.

O’Hara, Sovyet Psikolog Pavel Semenov’un cümlelerini şu şekilde iletmektedir: “İnsan bilgi açlığını iki şekilde doyurur. İlki insan çevresini gözleyerek bilinmeyi akıllica ve anlamlı bir şekilde düzenlemeye çalışır, bu bilimdir. Diğeri ise yeni bir şey yaratmak için bilinen çevreyi yeniden düzenler, bu sanattır.” (O’Hara, 2003, s. 32). Bu söylenenlere göre, Indie müzik bir sanat türü olarak tanımlanabilir. Ama onu kendinden önceki sanat akımları ile karşılaştırmak Indie müziğin ne olduğunu anlamaya yardımcı olacaktır.

Ele aldığı ana sorunsallar ana akım sanat üsluplarına karşı bir başkaldırı olan avangart eğilimler, daima sanat dalları arasındaki sınırların aşılmasını hedeflemiştir. Müzik sanatını odak

noktası seçen Indie müziğinin temel kaygısı ise toplumsal başkaldırıdır. Asi, inatçı tavırlar, devrimci hareketlerin sergilenmesi, teknik bilgiden yoksunluk ya da teknik bilgiden ziyade fikir özgürlüğünün ön plana koyulması Indie ve punk müzik türü ile avangardın ortak noktada bir araya geldiği noktalardır (Young, 1999, s. 21).

Indie müzik grubu albüm kapağı tasarımcıları kıyafetleri, imajları, müzik türleri ile daima farklı bir duruş sergilemişlerdir. Grubun ve albümün iletmek istediği mesajın yanında bir de müzik dünyası tarafından etkili ve farklı albüm kapakları, afişler tasarlamayı amaçlamışlardır. Özgün olduklarını, farklı olduklarını her açıdan belli etmek istemişlerdir. Bu farklı tasarımlarda bilerek veya bilmeden de olsa belirli sanat akımlarından etkilenmiş olabilirler. Indie müzik türünün belirtileri ve etkileri bulunan başlıca sanat akımları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Gotik,
- Dadaizm,
- Sürrealizm,
- Ekspresyonizm,
- Kübizm,
- Postmodernizm,
- Minimalizm,
- Avangart,
- Konstrüktivizm.

### **Örnek Albüm Kapakları ve Afişlerin İncelenmesi**

Indie müzik tarihinde farklı dillerde ve farklı ülkelerde bu müzik türünde şarkılarını söyleyen pek çok sanatçı bulunmaktadır. Hemen hemen hepsi yaşadığımız bu tarih üzerinde büyüklü küçüklü roller oynamışlardır. Sanatçılar kendi hedef kitlelerine ve tarzlarına göre seçimler yapmışlardır. Bu türlere uygun albüm kapakları tasarlamışlar ve piyasaya sunmuşlardır. Her farklı Indie müzik türüne (Indie pop, Indie rock vb.) göre de zenginleşmiştir. Fotoğraflar veya illüstrasyonların temel olarak kullanımıyla logolar, albüm kapakları ve de afişler tasarlanmıştır. Bu tasarımlarda dönemlerinin tasarım gidişatlarına uygun oluşturulmuş çalışmaların yanında avangart olarak nitelendirilebilecek öncül çalışmalar da kullanılmıştır.

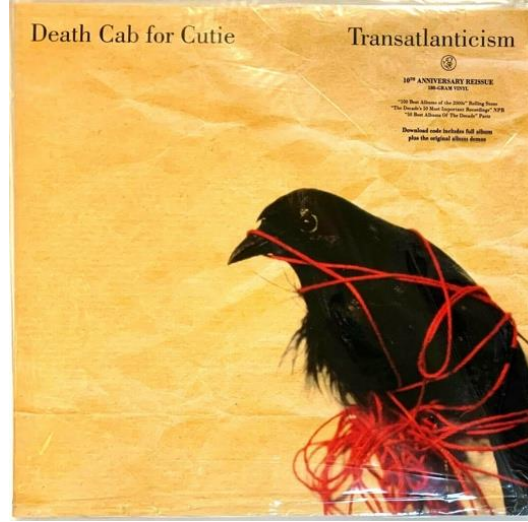
Çalışmanın bu kısmında iki yabancı Indie müzik grubu seçilerek albüm kapak tasarımlarının analizi yapılmıştır. Indie müzik türünün alt dallarından (Indie pop ve Indie rock) farklı sanatçılar seçilmiştir. Sanatçılar amaçsal örneklem seçim tekniği ile seçilmiştir.

#### **Death Cab for Cutie**

Death Cab For Cutie, 1997 yılında Washington'da kurulmuş Amerikan Indie rock grubudur. İlk albümleri 1998'de yayınlanmıştır. Transatlanticism grubun dördüncü albümüdür, 2003'te çıkarmışlardır. Bu albüm hem ticari hem de eleştirel anlamda ana akıma girmiştir. Albümdeki şarkılar çeşitli dizi ve filmlerde yer almıştır (Oswald, 2018, s. 25).

Albümün adı Atlantik Okyanusu'na atıfta bulunmaktadır. Bu atıfı duygusal ve coğrafi bakımdan ayrılık için bir metafor olarak kullanmışlardır.





**Şekil 6:** Death Cab for Cutie albüm kapağı, 2003

Death Cab for Cutie'nin albümü (Şekil 6) incelendiğinde şarkı sözlerinden anlaşılacağı üzere uzun mesafeli romantizm konusu hüküm sürmektedir.

Albümün sanat eseri Seattle merkezli ressam Adde Russell tarafından yaratıldı. Russell, çeşitli tarzlarda bol miktarda sanat eseri üreterek başladı. Albüm kapağındaki karga, Russell'ın bulduğu bir hobi dükkânından geldi. Başlangıçta, kırmızı ipli beyaz bir strafor kuştur. Özellikle bu görüntülerle ilgilendi ve çalışmaya devam etti. (...) Ön kapaktaki çarpıcı görüntü, bir tür kan kırmızısı ipin içine hapsolmuş bir karatavuğun yumuşak odaklı resmi, aynı anda hem ikonik hem de gizemli. İç kitapçık, bol miktarda temsili resim, kolaj ve asambraj ortaya çıkararak, albümün temalarını tekrar eden kırmızı ipli düğümler (anatomik ders kitaplarındaki atardamar çizimlerini anımsatan), yanmış elektrik sigortaları, uğuldayan bir kuş, “yabancı sanatta” işlenmiş görsel olarak yansır. Moda, dalgalı suda belirsiz bir şekilde yerleştirilmiş hayalet bir insan figürü, tren vagonlarının dar bir şekilde kırılmış fotoğrafları ve bazıları spektrumun soyut ucunda ve diğerleri grafik tasarıma daha yakın olan diğer tekrarlanan unsurlar (Oswald, 2018, s. 6).

Kompozisyona bakıldığında odak noktasında siyah bir kuş (karatavuk) görülmektedir. Fona bakıldığında siyah renge zıtlık oluşturacak şekilde sıcak ton kullanılmıştır. Bu zıtlık tasarımın sıradan olmasının önüne geçmiştir. Az kullanılsa da renk tayfi içerisinde rezonansı yüksek olan kırmızı rengin etkisi büyüktür.

Tipografik açıdan incelenecek olursa yazılar genel olarak küçük fontlar kullanılarak yazılmıştır. Hatta yazılar, normale göre biraz daha küçük kullanılmıştır. En azından grup adı veya albüm adı daha büyük yazılsa görsel açıdan göze daha çok hitap edebilirdi. Fontlarda değişikliğe gidilmemiştir, aynı fontlar tercih edilmiştir. Grubun adı sol köşeye, albümün adı sağ köşeye küçük puntolar ve siyah renk kullanılarak yerleştirilmiştir. Albüm adının altına da küçük yazılarla diğer bilgiler eklenmiştir. Bu yazılar fazla küçük yazılmıştır. Okunurluk açısından kötü bir görünüm sergilemektedir. Genel olarak tüm yazıların büyüklüğünde sorun görülmektedir. Sağ alt köşeye ise karatavuk kuşu kırmızı iplerle sarılı bir şekilde eklenmiştir. Burada vurgu karatavuk kuşudur. Tasarımda üç renk kullanılmıştır. Kargaşa ve yoğun süslemelerden kaçınılmış ve sade bir albüm kapağı ortaya çıkmıştır. Uzun mesafeli romantizm konulu bu albümde kullanılan karatavuk kuşunun kırmızı bir iple bağlı olması, ortaya farklı anlamlar çıkarabilir. İlk akla gelenlerden biri de özlem duyduğu kişiye ulaşabilmesi için özgür olmamasıdır. Kırmızı uzun bir iple bağlanmış kuş görünümü; bazı sebeplerden ötürü gidemediği, varmak istediği yere ulaşamadığı hissiyatını vermektedir. Görselde bir diğer dikkat çeken şey ise karatavuk kuşunun ağız kısmının da iple bağlanmış olmasıdır. Hem mesafeyi hem de anlatmak istediklerini anlatamamasını ifade ettiği düşünülmektedir.

Albümde grup logosu kullanılmamıştır. Düz bir şekilde grup adı yazılmıştır. Genel olarak grubun tüm albümlerinde de bu şekilde tercih edilmektedir. Her albümde farklı bir font ve karakterle albümlerini sunmaktadırlar. Kullanılan görsel ilginç, akılda kalıcı bir şekilde vurgulanmış, etkili bir görünümde değerlendirilmiştir.



**Şekil 7:** Death Cab for Cutie, konser afişi, 2018

Genellikle konser afişlerinde grup fotoğrafları görüldüğü için ilk bakışta bu biraz farklı gelmektedir (şekil 7). Tercih edilen illüstrasyon ile konser teması birbiriyle bağdaşmaktadır. Kış turu ve karlı bir resim görseli ile uyum sağlanmıştır. İllüstrasyon incelendiğinde mimari bir yapı göze çarpmaktadır. Bu mimari yapılar incelendiğinde günümüzdeki sokak görünümünden ziyade daha çok geçmiş yılları andıran bir sokak teması ile karşılaşılmaktadır. Bu düşünce; görsele bakıldığında insanları, insanın içini ısıtan bir kış gecesine götürmektedir. Bir gece vakti kar yağarken sokakta yürüyen çift görülmektedir. Bu çift, tasarımda küçük bir alan kaplasa da odak noktası olarak görülebilir. Resme bakıldığında göz doğrudan bu iki kişiye kaymaktadır. Sokakta sadece bu iki kişinin bulunması başka hiçbir canlı olmaması kaliteli yalnızlığı temsil ettiğinin göstergesi olarak kabul edilebilir. Eğer tasarımcının anlatmak istediği yalnızlık duygusu ise bunu başardığı ve hissettirdiği söylenebilir. Albüm tasarımı bütünlük ve görsel devamlılık ilkelerine uygun bir şekilde tasarlanmıştır. Tasarımda herhangi bir kopukluk, aykırı unsur bulunmamaktadır. Tasarım açısından güzel bir görsel olsa da Indie müzik kültürünün özelliğini ve yapısını tam yansıtan bir görsel olmadığı söylenebilir. Daha çok jazz müzik, klasik müzik gibi albüm kapaklarına uygun bir görsel olmuştur. İllüstrasyonda kullanılan sarı ışık tasarıma loş bir atmosfer katmaktadır. Grubun konser afişine de albüm kapağındaki gibi yine illüstratif bir dil hâkimdir.

Mekânsal tasarıma duoton hâkimdir. Ancak mekânın ve figürlerin renkleri eklendiğinde skala genişlemektedir. Grubun adı beyaz renk ile en üstte büyük harflerle yazılmıştır. Serifli yazı tercih edilmiştir. Logo kullanılmamıştır. Tasarımda, grubu simgeleyen herhangi bir nesne bulunmamaktadır. Grup adının altında bulunan “Winter Tour 2018” yazısı zeminde bulunan renk ile yakın olduğu için okunurluğu azaltmıştır. Ancak bu sadece tonlarla alakalı bir problem de değildir. Kullanılan fontu da etkilemektedir. Yanlış seçim yapılmıştır, diyebiliriz. 2018’in 8’i fark edilebilirlik açısından zayıf olduğu gibi bu karakter farklı rakamları da andırıyor. Aynı sorun açık pembe zemin üzerine pembe renk kullanılarak yazılan yazıda da görülmektedir.

Genel olarak tipografik açıdan sorunlu bir tasarım olmuştur. Farklı bir font rengi tercihleri ile tasarım, çok daha etkili bir boyuta geçebilirdi.

Tasarımın genelinde denge sağlanmıştır. Yazıların yerleşimi düzgündür. Afişte yer alan görsel ve tipografiler belirli ve kararlı bir düzen içerisinde, planlı olarak yerleştirilmiştir. Afişteki görselde yer alan ışık gölge ve formlar birbiri ile uyumlu ve güçlüdür. Kullanılan renk tonları ile duygusallık çağrışımı yapması ve kış görünümü ile de dinginlik hissi verilmek istenmiştir. Afişte yer alan bu fotoğrafta hareketlilik hissi görülmektedir.

### **Khruangbin**

Khruangbin bir Amerika Birleşik Devletleri (ABD) çıkışlı Indie müzik grubudur. Grup ses kayıtlarını Teksas'ta bir ahırda almaya başlamıştır. Indie rock, pop, soul, funk türlerinde müzikler yapmaktadırlar ve adları Tay dilinde “uçak” anlamına gelmektedir (Wallace, 2016, s. 1).

Genel olarak grubun albüm kapakları, konser afişleri tasarım açısından güçlüdür ve bu tasarımı önemsediklerini göstermektedir. Bu önemseyişin temel sebeplerinden birisi de tasarımların ardında, aynı zamanda eski bir tasarımcı olan, grubun bas gitaristi ve vokali olan Laura Lee Ochoa yer almasıdır. Indie müziğin “DIY” hareketi içerisindeki önemli öğelerinden olan grup tasarımlarının illüstrasyonları özellikle dikkat çekmektedir. Fogg (2009)' un davranış modeli göz önünde bulundurulduğunda motivasyon, yetenek ve tetikleme açısından grubun tasarımsal çıktılarının etkililiğinin altında yatan unsurlar anlaşılmaktadır. Şekil 7'de bulunan cd ön kapak tasarımına bakıldığında siyahın asilliği üzerine desenlerin yerleşimi kaliteli bir çalışma olduğu izlenimini vermektedir. Tasarımcı her detaya dikkat ederek bir tasarım yapmıştır. Desenlere bakan kişiler belirli nesnelerin haricinde (kuş, çiçek, kuyruklu yıldız) farklı nesnelere kolaylıkla görebilir.



**Şekil 8:** Khruangbin Mordechai albümü ön kapak tasarımı, 2020



Şekil 9: Khruangbin Mordechai albümü kapak ve cd tasarımı, 2020

Şekil 8 ve 9'da Khruangbin'in Mordechai adlı albüm tasarımları görülmektedir. Tasarımın ön kapağı incelendiğinde siyah zemin üzerine pastel tonlarında renkli desenler yerleştirilmiştir. Tasarıma bakılırsa şekiller kişiden kişiye farklı anlamlar çağrıştırabilecek şekilde tasarlanmıştır. Desenlerin içerisinde bir önceki sayfada belirtildiği gibi uçan kuş figürü, kuyruklu yıldız, güneş, çiçekler ve daha pek çok farklı nesneye benzetilebilecek desenler bulunmaktadır. Kişilerin hayal dünyası ve bakış açısına göre bunlar çeşitlenebilir de. Ancak genel olarak baskın ve bariz şekilde belli olan nesnelere az önce sıralananlardır. Desenlerin renklerinde sıcak tonlar hâkimdir. Aykırı olarak iki farklı yeşil ton kullanılmıştır. Bunlar da çalışmada hoş bir etki uyandırmıştır. Siyah rengin asilliği ise desenleri ortaya çıkaran asıl etkendir. Renkler birbiri ile uyum içerisinde.

Albümün adı şarkı listesinde bulunmamaktadır. Mordechai "İbranice İncil'deki Ester kitabındaki ana kişiliklerden biridir. Benyamin kabilesinden Yair'in oğlu olarak tanımlanır" (Wallace, 2016, s. 1).

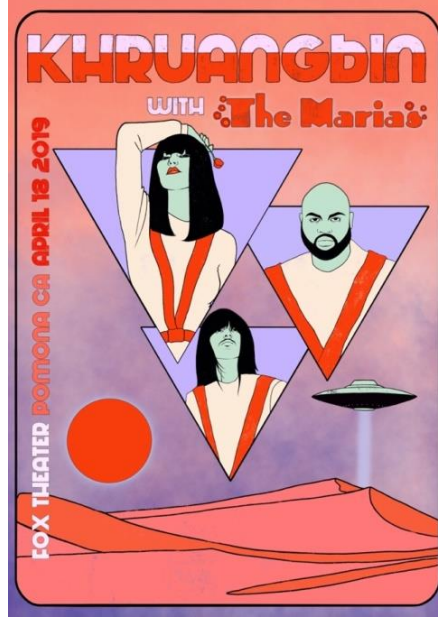
8. ve 9. fotoğrafların ikisi de ön kapak tasarımıdır. Tek farkı müzisyen grubun ve albüm adının yazılış yerleri farklıdır. İki farklı tasarım sunmuşlardır denilebilir.

8. şekildeki tasarım tipografik açıdan ele alınacak olursa grup ve albüm adı desenlerin alt kısmına ortalanarak belirgin olmayacak şekilde küçük harflerle yerleştirilmiştir. Hatta albüm adı o kadar küçük harflerle yerleştirilmiştir ki okumak için mutlaka tasarıma yakınlaşmak gerekmektedir. Kısacası okunurluk açısından bu albüm kapak tasarımı başarılı değildir, denilebilir. Grup adı tırnaksız, büyük harf ve kalın punto kullanılarak yazılmıştır. Albüm adı ise küçük harf, serifli yazı ve italik bir şekilde yazılmıştır.

Şekil 9'da ise bu tipografik kusur tamir edilmiş izlenimi vermektedir. Sağ köşeye sanatçı adı serifsiz ve kalın harfler kullanılarak yerleştirilmiştir. Altına ise aynı renk tonunda küçük ve italik harfler ile albüm adı yer almaktadır. Albümün en altında ise yine ortalanarak sanatçı adı ve albüm adı küçük harflerle yerleştirilmiştir. Yazıların bu şekilde yerleşimi ve yazımı tasarım açısından çok daha iyi olmuştur. Okunurluk iyi düzeydedir. Yazıların sayfaya yerleşimi görsel açıdan da başarılıdır. Albüm ön kapağındaki şekiller birbiriyle uyum ve denge içerisinde.

Tasarımcıların işi sadece albüm ön ve arka kapak tasarımıyla sınırlı değildir. CD tasarımları da önem kazanmıştır zamanla. CD tasarımları da aynı ön ve arka kapak tasarımlarına uyum sağlayacak şekilde tasarlanmaktadır. Şekil 8'de görüldüğü gibi Khruangbin grubunun Mordechai albüm CD tasarımı görülmektedir. Ön kapak tasarımında sıcak renkler hâkim olduğu için tasarımcı CD tasarımında da bunu uygulamak istemiştir. Bir nevi ton uyumunu

sağlamak istemiştir. Tasarımcının bu tercihi başarılı olmuştur. Lakin farklı bir ton da kullanılabilirdi. Örnek verilecek olursa yeşilin tonları ya da sarı sayılabilir. Ancak en uygun ton hangisi diye düşünülecek olursa kırmızı önde gelebilir. CD üzerinde bulunan yazılarda açık bir sarı ton tercih edilmiştir. Düz CD tasarımının tercih edilmesi de ön kapak tasarımına uyum sağlamasındaki büyük etkenlerden biridir. Burada da desenlerin olduğu bir çalışma olsaydı gözü yoran bir çalışma olacağı söylenebilir. Tasarım genel olarak incelendiğinde ahenkli ve başarılı bir çalışma olmuştur.



Şekil 10: Khruangbin afiş tasarımı, 2019

Khruangbin'in genel olarak albüm ve afiş tasarımlarının illüstratif bir dille tasarlandığı önceki sayfalarda belirtilmiştir. Bu tasarımlara bir de grup üyelerinin karakterleri eklenince tasarımlar daha da canlanmış, hareketlenmiştir. Grup üyelerinin çizimlerinin yer aldığı bu afiş tasarımına (Şekil 10) ilk bakıldığında genel anlamda güzel bir his bırakmaktadır. Gözü rahatsız eden bir unsur görülmemektedir. Çalışma detaylı incelenecek olursa sıcak renklerin hâkim olduğu görülmektedir. Afiş tasarımı çerçevelidir. Tasarımın kenarlardan yarım santim kadar içeriden siyah ince bir düz çizgi ile çerçeve eklenmiştir. Bu çerçeve ile afiş tasarımının alt kısımlarında renk ayırımına gidilmiştir. Tasarımda pembe ve mor rengin tonları ağırlıklı olarak kullanılmıştır.

Tasarımda bulunan nesnelere sıralanacak olursa üç adet üçgen içerisinde yer alan portreler (bunlar grup üyelerinin karakter çizimleridir), güneşi andıran daire, uzay mekiği, dağlar ve fontlardan oluşmaktadır. Üçgenler tasarımın odak noktasını oluşturmaktadır. Bu üçgenler ters bir şekilde birbiriyle iç içe geçmiş bir şekilde ve büyüklü küçüklü olacak şekilde yerleştirilmiştir. Bu düşünce tasarıma hem özgünlük katmış hem de daha dikkat çekici bir hâle getirmiştir. Bu üçgenlerde grup üyelerinin vücudunun yarısı yer almaktadır. Üçgenler mekâna göre düşünülecek olursa sanki havada asılı kalmış, uçuyormuş hissi uyandırmaktadır. Mekâna bakılacak olursa bir ütopyayı andırmaktadır. Grubun kafasında kurduğu bir gezegen belki de. Grup üyelerinin çiziminde dikkat çeken bir nokta bulunmaktadır. Üyelerin ten rengi, yeşil tonlarındadır. Kendilerini uzaylı olarak göstermek istemiş olabilirler. Konser afişinin ortamına da uyum sağlamaktadır bu görsel uyum. Bu ütopya insanları hayal dünyasına daldırabilir, kısacası bakıldığında güzel hisler uyandırabilecek bir görseldir. Görsel öğelerin yerleşimi, oran ve orantısı yerinde kullanılmıştır. Denge sağlanmıştır. Boşluk doluluk oranı yerindedir. Lakin boş alan biraz daha fazla bırakılabilirdi. Bu denli dolu olmasındansa biraz daha boşluk olsa

tasarım daha da hoş görünebilirdi. Tasarımdaki görsel öğelerde kullanılan renk çeşitlendirmeleri kendine has renk tonu ve ışık, uygun olarak kullanılmıştır. Afiş tasarımı farklı ve özgündür. Müzik türünü yansıtmaktadır. Grubun konser afiş tasarımında kullanılan görseller dikkati çekme ve kompozisyon bütünlüğü sağlama açısından başarılı olmuştur.

Tipografik açıdan değerlendirildiğinde; bilinen, sıradan fontların aksine daha hareketli ve çizgi filmi andıran fontlar tercih edilmiştir. Farklı fontlar kullanılarak tasarım oluşturulmuştur. Fontların farklı yönlerde, eğimli kullanılması tasarıma hareket katmıştır. Fontların hepsi kalın, tırnaksız ve büyük harflerle yazılmıştır. Grup adı baskın bir şekilde en üstte büyük harflerle yer almaktadır. Konserle ilgili bilgiler ise sol tarafa yan yatırılmış şekilde yazılmıştır. Yazılarda çok fazla ayrıntıya girilmemiştir. Kısa ve net bir şekilde bilgiler verilerek tamamlanmıştır. Yazıların büyüklüğü, okunurluğu gayet iyi bir düzeydedir. Yazılarda kullanılan birbirine yakın renkler ile hoş bir etki bırakılmıştır. Yazılar arasında bulunan boşluk kullanımı normal düzeydedir, fazla boşluk kullanılmamıştır. Böylelikle tipografik boşluklar dengeli kullanılmıştır, denilebilir. Çizimlerin kenarından siyah, sert ve düz bir şekilde geçilen çizgiler çalışmaya ayrı bir hava katmaktadır. Bu başka bir ton kullanılarak yapılsaydı bu derece etkili bir görünüm elde edilemeyebilirdi.

Tasarım görsel açıdan güzel olduğu gibi Indie ruhunu yansıtmaya açısından da başarılı bir çalışma olmuştur. Bakıldığında o farklı ruhu hissetmek mümkündür. Afiş tasarımında sponsor logoları bulunmamaktadır. Tasarım dinleyici hedef kitlesinin kültürüne uygun bir şekilde hazırlanmıştır.

### Örnek Uygulama

Bu bölümde hayali bir Indie müzik grubu oluşturulmuştur. Oluşturulan bu grubun konser afişleri ve albüm kapakları tasarlanmıştır. Tamamen kurgusal olan Grup adı Palaz olarak belirlenmiştir. Indie müzik ruhunu yansıtan tarzda isim araştırılmış ve bu isim tercih edilmiştir. Tasarım sürecinde incelenen örnek sanatçı gruplarının çalışmalarındaki yorumlar dikkate alınmış, bunlardan yola çıkılarak tasarımlar elde edilmiştir. En başından beri belirtildiği gibi Indie müzik grupları parçalarında kendi ruhlarını yansıtan, özgün, salaş bir hava yakalamaya çalışmışlardır. Parçalarındaki bu atmosferi olabildiğince albüm tasarımlarına da aktarmaya çalışmışlardır. Bilindiği üzere Indie müzik kendi içinde pek çok alt gruplara ayrılmaktadır (Indie rock, Indie pop vb). Bu alt gruplardan tümüne ayrı tasarım yapılmamıştır. Daha çok Indie pop ön plana alınmıştır.

### Palaz

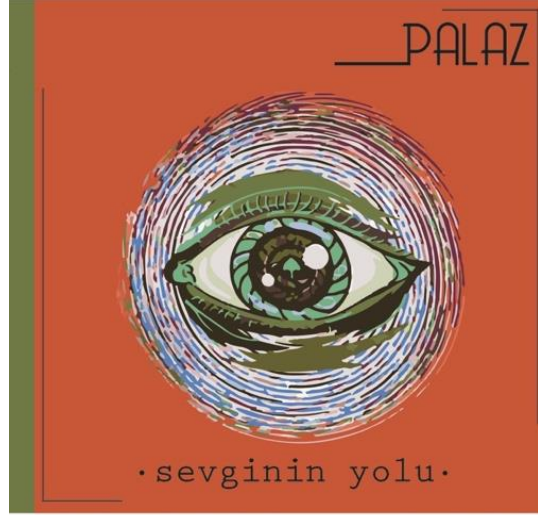
#### Font Denemeleri

Grup için öncelikle logo eskizleri hazırlanmıştır. Bilindiği üzere logo tasarımı, grafik tasarımda en önemli unsurlardan biridir. Tasarımı ön plana çıkarmada en büyük rollerden birini oynar.



**Şekil 11:** Palaz Grubu için logo eskizleri

Logo seçiminde daha keskin hatları olan fontlar tercih edilmiştir. Ancak yine de iki farklı türde yazı denemesi yapılmıştır. İçlerinden sağ en alt köşedeki Bellerose Light:1.0 fontu kullanılarak P harfinin sol yanına yatay bir şerit eklenen logotype tercih edilmiştir.

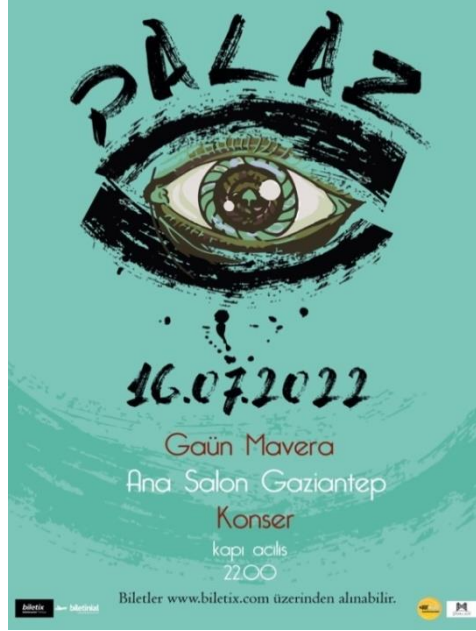
**Albüm Kapak Tasarımı****Şekil 12:** Palaz albüm ön kapak tasarımı

Palaz'ın albüm kapak tasarımında retro bir görünüm kazandırmak adına kırmızı ve yeşilin söz konusu tonları ve siyah renk hâkimdir. Görsel olarak kapağın ön planında “göz” bulunmaktadır. Bu göz tasarımı, önce elle çizilmiş daha sonra dijital ortamda düzenlenmiştir. Gözün çevresindeki renk geçişleri parçalara bölünerek sağlanmıştır. Göz bebeği ve çevresinde de yine yeşil kullanılmıştır. Bu göz, ilk bakışta bir gizemi andırmaktadır. Bu tür mistik öğeler Indie müziğin doğasında bulunan şeylerdendir. Tasarım, insana izleniyormuş hissi vermektedir. Bu da dikkat çekici bir görünüm oluşturmaktadır. Bu gözün Tanrı'yı, iktidarı, başkaldırılı, bilinmezliği temsil ettiği söylenebilir. Göz tasarımı albüm kapağının ortasında yer almaktadır. Tüm şekiller belirli bir denge içerisinde yerleştirilmiştir. Gözü yoran herhangi bir unsur bulunmamaktadır. Gereksiz öğelere yer verilmemiştir.

**Şekil 13:** Palaz albüm arka kapak tasarımı

Arka kapak tasarımı ön kapak tasarımının devamı niteliğindedir. Gözün çevresinde kullanılan çizgisellik, büyütülmüş bir vaziyette ortaya olabildiğince saydam bir şekilde yerleştirilmiştir. Sağ yanına ön kapakta bulunan yeşil düz şerit eklenerek ön kapağın devamı niteliğinde bir görünüm verilmek istenmiştir. Tasarımda çok fazla ayrıntı ve abartıya gidilmeden sade bir şekilde devam edilmiştir. Gereksiz bilgi ve resim bulunmamaktadır.

### Konser Afişi Tasarımı



Şekil 14: Palaz konser afişi tasarımı

Hayali grubun konser afişinde (şekil 14) grubun simgesi olması amaçlanan göz hâkim unsur durumdadır. Ancak Palaz'ın fontunda göz çevresindeki fırça etkisiyle uyumlu olması için Dry Brush fontu kullanılmıştır. Bu font aslında göz çevresindeki siyah fırça darbeleriyle uyum içerisindedir. Afişte tek font kullanılmamıştır. Yer bilgilerinin okunur olması için Bellerose Light: 1.0 fontu tercih edilmiştir. En alttaki bilgi için ise Bellerose Light: 1.0 fontundan çok büyük bir farkı olmayan Centaur fontu kullanılmıştır. Nedeni ise Bellerose Light: 1.0 fontunun alta kullanıldığında font küçüldükçe koyu ve kötü bir görünüm oluşturmaktadır. Bu sebeple benzer bir font tercih edilmiştir. Bu farklı font kullanımları göze batmamaktadır. Yazılar, kendi içerisinde belirli bir denge kurmuştur ve sayfa kullanımı idealdir. Afiş tasarımında renkler tamamen yeşil tonlarıdır. Göz bebeğinde bulunan renkten yola çıkılarak tasarlanmıştır. Bu defa farklı olarak fırça izi hissiyatı ile siyah bir alan da eklenmiştir. Aynı fırça izi yeşil tonuyla alt kısımda da kullanılmıştır.

### Sonuç ve Öneriler

“Indie albüm kapakları ve afişlerinin gösterebilim açısından incelemesi ve örnek tasarım uygulaması” başlıklı çalışmada, tasarımın müzik tanıtımındaki önemi vurgulanmıştır. Çalışma kapsamında Indie müziğin doğuşu araştırılmış, dünyadaki gelişimi incelenmiştir. Albüm tasarımlarında etkisi olan belli başlı sanat akımları gözden geçirilmiştir. Bütün bu incelemelerde yazılı ve internet ortamında literatür taraması yapılmıştır.

Bu aşamalardan sonra yurtdışında bulunan bazı Indie müzik gruplarının albüm kapakları ve konser afişi tasarımları incelenmiştir. Indie dünyasından seçilen bu grupların müzik tarihindeki önemi ve kullanmış oldukları grafik tasarım açısından önemine göre seçilmiş ve öncelikli olarak grup tarihçesi hakkında kısa bilgilendirme yapılmıştır. Yapılan bu araştırmalar doğrultusunda seçilen iki Indie müzik grubunun tasarımları incelenmiştir. Bu



aşamalardan sonra hayali bir Indie müzik grubu kurulmuştur. Bu gruba kurgusal olarak “Palaz” adı verilmiştir. Bu grup için tasarım ilke ve elemanlarına uygun olacak şekilde albüm kapağı ve konser afişi tasarımları yapılmıştır.

Bu çalışmada yapılan uygulamalar ve araştırmaların Türkiye’deki Indie müzik sanatçılarının dünya geneli kapsamında değişen ve de gelişen eğilimlere uyum sağlaması, tasarımcılara yol göstermesi amacıyla yapılmıştır. İnternet ortamında Türkiye’de yazılan özgün makaleler incelendiğinde albüm kapak tasarımı konulu çalışmalar görülebilmektedir. Indie müzik ile ilgili çalışmalar ise çok az sayıdadır. Ancak hem Indie müzik kültürü hem de grafik tasarım üretimi ile bağlantısını kapsayan, inceleyen bir çalışmaya rastlanmamış olması bu çalışmayı önemli ve özgün kılmaktadır.

Indie’nin ortaya koymuş olduğu grafiksel dilin dünya genç nüfusu arasında geniş bir yer aldığı söylenebilir. Bu bağlamda çalışmada Indie albüm kapakları ve konser afişlerinde tercih edilen tasarım öğeleri incelenmiş ve tasarımlarda etkisi görülen sanat akımları araştırılmıştır. Bu doğrultuda incelemesi yapılan iki adet yabancı Indie grubunun albüm kapağı ve afişlerinde benzerlik taşıyan öğelerin çoğu, belli başlı tabuları yıkmaya yönelik tavırlar içermektedir. Bütün albüm kapaklarındaki “Do It Yourself” etiğine yönelik yaklaşım ise, Indie kültürünün amaçladığı maliyet oranı düşük tasarıma yönelik evrensel bir mesajın parçasıdır. Tasarımlardaki tipografik yaklaşımlar incelendiğinde ise albüm kapaklarında farklı, özgün, aykırı kısaca deneysel unsurları destekleyen yazı tipleri genel olarak dikkat çekmektedir. Bu inceleme ve araştırmalar kapsamında seçilen albüm kapakları ve afişlerin renkli dünyaları, eşitlik ve özgürlük kavramları, coşku, enerji, düzen dışılık, farklılık ve aykırılık görülmektedir.

Çalışmada incelenen tasarımların sonucuna göre, tasarlanan albüm kapağı ve afişlerde kullanılan tipografik öğeler değerlendirilirken zeminde bulunan alanları; figür, harf ve şekilleri tasarlaması gereken bir öğe ve tipografi konusunda uyulması gerekli olan temel ilke ve elemanlar görülmektedir. Tasarımları oluştururken özgür, yaratıcı ve yapıcı düşünme süreçleri sonucunda gelişim gösteren ve dolayısıyla bu tasarım içerikli çalışmalarda başarının yolu, özel bir yetenek, renk, biçim, duyarlılık gibi alışkanlıklardan geçmektedir. Tasarımda her ayrıntı önemlidir ancak tipografi bunların en önemlilerindedir. Amacına uygun kullanıldığında albümün dikkat çekiciliğini artırabilir. Kötü kullanıldığında da güzel bir albüm kapağını ya da afişi itici bir hâle getirip hedef kitleye ulaşmasını engelleyebilir. Albümler tanıtım için oldukça büyük bir önem taşır. Alıcı müziği dinlemeden önce kapak ile karşı karşıya gelmektedir. Kısacası albüm kapak tasarımı alıcının karar vermesinde büyük bir rol oynayabilir. İlk izlenim daima büyük önem taşır. Albümlerin de ilk izlenimini kapak tasarımları verir. Kapak tasarımı albümün elbisesidir denilebilir.

Teknolojinin gelişmesiyle afiş ve albüm kapaklarının tasarım/baskı aşaması basite indirgenmiş, daha etkili olmuştur. Bu teknolojik gelişmelerle birlikte artış gösteren bilgisayar destekli tasarımlar, afiş ve albüm kapak tasarımları için yeni bir dönem olmuştur. Bunlarla birlikte tasarımlarda kullanılan teknikler de zenginleşmiş ve gelişmiştir. Bunlara örnek olarak illüstrasyon, kolaj, karışık baskı ve fotoğraflar verilebilir.

Bir Indie müzik grubunun doğması, olgunlaşması sürecinde grafik tasarımın ve kullanılan görsel dilin ne derece önemli olduğu, nitelikli tasarımcılara duyulan ihtiyaç bu çalışma ile gösterilmek istenmiştir.

Indie müzik günümüzde hemen hemen tüm paylaşım platformlarında gerek çevrimiçi gerekse de fiziksel ortamda kendine yer edinebilmiştir. Fakat müzik dağıtımında müzik pazarının her geçen gün kendini yenilemesi ve Indie grupların ana akım kayıt şirketleriyle çalışmaması sonucunda kendini belli etmek konusunda biraz yetersiz kalmıştır.

Bu çalışmada Indie müzik gruplarının albümlerine yer verilmiştir. İleride yapılacak çalışmalarda bireyler üzerinde anket çalışması yaparak albüm tanıtımı tasarımlarının etkililiği sınanabilir. Araştırmacıların ve tasarımcıların aynı zamanda inceledikleri müzik gruplarının dinleyicileri olması, onları anlamalarını ve tasarımlarını geliştirmelerinde fayda sağlayabilir.

### Kaynakça

- Alperson, P. (1994). *What is music?: An introduction to the philosophy of music*. Pennsylvania: The Pennsylvania State University Press University Park.
- Böke, K. (2017). *Sosyal bilimlere araştırma yöntemleri*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Çerezcioglu, A. (2014). *Indie müzikte tanım ve sınıflandırma problemi*. Folklor/Edebiyat, 20 (78), 91-106. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/fe/issue/26054/274437>
- Durmaz, Ö. (2007). *Müziği paketlemek*. V. Ulusal Ambalaj Kongresi ve Sergisi, İzmir.
- Fogg, B. J. (2009, Nisan). *A behaviour model for persuasive design*. Proceedings of the 4th International Conference on Persuasive Technology. doi:10.1145/1541948.1541999
- Kara, Ö. (2008). *1950 ve 1980 yılları arasındaki görsel sanat ve tasarım akımlarının müzik albüm plak kapaklarına yansımaları ve grafik eğitimindeki yeri*. Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi. Grafik Eğitimi Bilim Dalı, Ankara.
- Köse, C, M. (2016). *Yeni iletişim ve müzik teknolojilerinin müzik endüstrisindeki dönüştürücü etkisi: Türkiye’de bağımsız müzik*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, medya ve iletişim sistemleri anabilim dalı, İstanbul.
- McKnight-Trontz, J. Steinweiss, A. (2000). *For the record: the life and work of Alex Steinweiss*. USA: Princeton architectural press.
- Numanoğlu, M. (1991). *Eğitim teknolojisinde bilgisayar ortamı: CD-ROM*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,24 (2), 519-526.
- O’hara, C. (1999). *Punk felsefesi, gürültünün ötesinde*. İstanbul: Çitlembik Yayınları.
- Ostergaard, E. (2008). *The history of nipper and his master's voice*. Danimarka. Erişim adresi: <https://douglasniedt.com/HistoryOfNipperAndHisMastersVoice.pdf>
- Oswald, W. (2018). *Indie rock: finding an independent*. USA. Greenhaven Publishing LLC.
- Say, A. (2008). *Müzik nedir, nasıl bir sanattır?*. İstanbul: Evrensel Basım Yayın.
- Wallace, W. (2016). *Khruangbin*. Uncut, ProQuest Dergi (224), 77. United Kingdom. ErişimAdresi:<https://www.proquest.com/openview/4d379ef28238be96b429811dbdc41625/1.pdf?pq-origsite=gscholar&cbl=1996336>.
- Yıldırım A. ve Şimşek H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Young, T. H. (1999). *Punk: bir alt kültürün oluşumu* (Çeviren: Hira Doğrul). İstanbul: Dost Yayıncılık.
- Yöre, S. (2012). *Temel besteleme malzemeleriyle çağdaş müzik*. Ankara: Bağlam Yayıncılık.

### Şekil Kaynakçası

**Şekil 1.** “His Master Voice Record” (Sahibinin Sesi) müzik şirketinin yayınlamış olduğu zarf. Erişim adresi: <https://i.ebayimg.com/images/g/Ou0AAOSwn7piCCxL/s-l1600.jpg> (09.03.2022).

His master voice şirketi plağı. Erişim Adresi: <https://i.ebayimg.com/images/g/zhQAAOSww21iCCxw/s-l1600.jpg> (09.03.2022).

**Şekil 2.** Columbia plak fabrikası, Sabite Tur- Nevzat Akay plağı. Erişim adresi: [https://mcdn01.gittigidiyor.net/69577/695772304\\_0.jpg?1646852](https://mcdn01.gittigidiyor.net/69577/695772304_0.jpg?1646852) (09.03.2022).

**Şekil 3.** Alex Steinweiss rogers and hart albüm kapak tasarımı. Erişim Adresi: <https://www.discogs.com/es/release/5880723-Rodgers-Hart-Smash-Hits-By-Rodgers-Hart/image/SW1hZ2U6MTMzNzczMjQ=> (09.03.2022).

---

**Şekil 4.** Robert Johnson, King Of The Delta Blues Singers albüm kapak tasarımı. Erişim Adresi: <https://www.udiscovermusic.com/stories/best-blues-album-covers/> (09.03.2022)

**Şekil 5.**

[https://cdn.shopify.com/s/files/1/0191/5006/products/IMG\\_7230\\_1024x1024.JPG?v=1571438774](https://cdn.shopify.com/s/files/1/0191/5006/products/IMG_7230_1024x1024.JPG?v=1571438774) (11.06.2023)

**Şekil 6.** Death Cab for Cutie albüm kapağı. Erişim Adresi:

<https://www.ebay.com/itm/353536033281> (11.03.2022).

**Şekil 7.** Death Cab for Cutie, konser afişi. Erişim Adresi:

<https://cdn3.volusion.com/prakm.mcyzp/v/vspfiles/photos/DCFCWTLM-2.png?v-cache=1564657355> (11.03.2022).

**Şekil 8.** Khruangbin Mordechai albümü ön kapak tasarımı. Erişim adresi:

<https://www.amazon.com/MordechaiKHRUANGBIN/dp/B087LB3VWN> (12.03.2022).

**Şekil 9.** Khruangbin Mordechai albümü kapak ve cd tasarımı. Erişim adresi:

<https://www.amazon.com/MordechaiKHRUANGBIN/dp/B087LB3VWN>

**Şekil 10.** Khruangbin afiş tasarımı. Erişim adresi:

[https://images.squarespacecdn.com/content/v1/5c406a221137a6095d903518/1556220993828-7T9XBKDO211N9QYT7QJB/IMG\\_1963.JPG](https://images.squarespacecdn.com/content/v1/5c406a221137a6095d903518/1556220993828-7T9XBKDO211N9QYT7QJB/IMG_1963.JPG) (12.03.2022).

---